,, Książka to mistrz, co darmo nauki udziela,
Kto ją lubi – doradcę ma i przyjaciela,
Który z nim smutki dzieli, pomaga radości,
Chwilę nudów odpędza, osładza cierpkości”

Książka naszym przyjacielem

Program rozwijający zainteresowania czytelnicze przeznaczony dla dzieci klas I-III

Autorka: mgr Magdalena Słobodzin-Wald
kierownik świetlicy

WSTĘP

Wiek wczesnoszkolny to czas, w którym kształtują się nawyki dziecka, w tym również czytelnicze, warto wiec wykorzystać ten moment, tym bardziej, że czytając dzieciom poszerzamy ich wiedzę o człowieku, o świecie, dostarczamy całego bogactwa przeżyć.
Kontakt z żywym słowem wyparła telewizja, której narzędziem jest obraz, a nie język. W efekcie dzieci mają problem ze zrozumieniem prostych tekstów. Coraz mniej same czytają, ponieważ czytanie jest dla nich trudne i nudne. Głośne czytanie dzieciom, kontakt dziecka z literaturą jest bardzo skutecznym i równie atrakcyjnym sposobem na rozwój pięknego języka i dążenia do obcowania z książką w przyszłości. Dzięki swoim uniwersalnym wartościom, książka odgrywa ogromną rolę w kształtowaniu osobowości dziecka. Wzbogaca bowiem wiedzę młodego czytelnika o otaczającym świecie, wpływa na rozwój jego zainteresowań, i co ważne pozwala silnie przeżywać treści czytanego tekstu i poddawać się jego wpływowi wychowawczemu.
Ogromną rolę odgrywa literatura baśni w rozwoju umysłowym dziecka: rozwija wyobraźnię, pobudza fantazję, jak również posiada ogromne walory kształcące i terapeutyczne. Dzieci poprzez świat baśni wiedzą, że w otaczającej je rzeczywistości istnieje dobro i zło - uczą się je rozróżniać, przewidywać konsekwencje. Uczą się właściwego postępowania zgodnie z przyjętymi zasadami moralnymi i normami społecznymi.
Badania i praktyka pokazują, że czytanie dziecku ma ogromny wpływ na jego rozwój emocjonalny, umysłowy, moralny i społeczny. Rozwija inteligencję emocjonalną- empatię, umiejętność komunikacji, wzmacnia poczucie własnej wartości, wzbogaca język, uczy myślenia logicznego, rozwija pamięć i wyobraźnię, doskonali technikę czytania i pisania.
Zajęcia promujące czytelnictwo mają na celu oswoić dziecko z książką, a następnie pomóc zaprzyjaźnić się z nią na całe życie. Pozwolą dziecku bez lęku spojrzeć na swoje problemy i nauczą, jak sobie z nimi radzić.

CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Program czytelniczy „Książka naszym przyjacielem” został opracowany z myślą o dzieciach klas I – III uczęszczających do naszej świetlicy.
Motywacją do napisania programu stały się dotychczasowe obserwacje i doświadczenia w pracy z dziećmi oraz przekonanie o wychowawczej i terapeutycznej funkcji głośnego czytania dzieciom. Program związany jest z ogólnopolską kampanią „Cała Polska czyta dzieciom” propagującej głośne czytanie dzieciom a prowadzonej w naszej świetlicy od kilku lat.

Założenia przyjęte w programie mają sprzyjać wszechstronnemu rozwojowi dzieci, kształceniu postaw czytelniczych, łączeniu czytania z przyjemnością. Dodatkowym

zadaniem programu jest integrowanie środowiska lokalnego ze szkołą.
Istotną rolę dla naszego programu miał właściwy dobór lektur. W naszym przekonaniu nie mogły to być książki przypadkowe. Powinny budzić w dzieciach zainteresowanie, rozwijać wyobraźnię, dostarczać radości, łagodzić napięcia i stres skłaniać do refleksji. Wybrane przez nas książki, w naszym odczuciu mają jasny przekaz moralny, co jest dobre a co złe. Jest to literatura pisana ładnym i poprawnym językiem, dobrana do wieku i możliwości dzieci jako odbiorców.
Program „Książka naszym przyjacielem" realizowany będzie w ciągu jednego roku szkolnego. Zajęcia na podstawie bajki będą prowadzone raz w miesiącu. Bajka będzie gościła w świetlicy przez cały tydzień w formie tematu kompleksowego, którego założeniem jest kształtowanie w dzieciach poczucia pewności siebie i własnej wartości, respektowanie norm i zasad społecznych, kształtowanie dobrych wzorców zachowań jak: dobroć, uczciwość, mądrość, szacunek i odwaga. Z treścią bajki lub baśni dzieci będą zapoznawane poprzez słuchanie utworów czytanych przez nauczycieli, rodziców, dziadków, panie bibliotekarki, starszych uczniów bądź innych gości. Niekiedy dzieci będą mogły wysłuchać bajki z płyt CD lub obejrzeć na płycie DVD. Do każdej bajki zostaną wykonane ilustracje, z których powstanie WIELKA KSIĘGA BAJEK I BAŚNI. Do wybranych bajek dzieci będą mogły przygotować własną inscenizację. W program wpisane są też konkursy plastyczne i czytelnicze dla uczniów.
Program zawiera informacje o metodach i formach pracy umożliwiających osiąganie zamierzonych celów, przewidywane osiągnięcia oraz sposoby ewaluacji.
Program ma charakter otwarty można go modyfikować i dostosowywać do potrzeb, okoliczności i zainteresowań uczniów.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

- wspomaganie wszechstronnego rozwoju osobowości dziecka poprzez spotkanie z literaturą dziecięcą;
- budzenie i rozwijanie zainteresowań czytelniczych oraz szacunku do książki.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU:

- bogacenie zasobu słownictwa dzieci;
- kształtowanie umiejętności wyrażania myśli w formie zdania;
- rozwijanie umiejętności uważnego słuchania;
- budzenie zainteresowań książką jako źródłem potrzebnych informacji oraz inspiracją do zabawy i ciekawie spędzonego czasu wolnego;
- rozwijanie fantazji, pobudzanie do aktywności, odkrywania nowych rzeczy;
- podtrzymywanie i utrwalanie więzi koleżeńskich między dziećmi;
aktywizowanie uczniów słabszych;

- dostarczanie pozytywnych przeżyć pozwalających rozładować napięcia emocjonalne u dzieci;
- wywołanie przyjemnych skojarzeń związanych z procesem czytania;
- doskonalenie umiejętności rozmowy o własnych uczuciach, wewnętrznych przeżyciach, stanach lękowych, kłopotach;
- kształcenie wrażliwości uczniów;
- kształtowanie pozytywnych wzorców zachowań i eliminowanie negatywnych;
- wiązanie treści lektury z ekspresją plastyczną, muzyczną, ruchową;
- rozwijanie myślenia i kreatywności;
- zachęcanie rodziców do codziennego czytania dzieciom.

TREŚCI

TERMIN TYTUŁ, AUTOR TEMAT KOMPLEKSOWY FORMY REALIZACJI

PAŹDZIERNIK „Brzydkie Kaczątko”

H.Ch. Andersen Czy inny znaczy gorszy? - Zapoznanie z treścią lektury- słuchanie tekstu baśni czytanego przez zaproszonego gościa- Panią z biblioteki szkolnej- rozmowa utrwalająca treść bajki.
-”Czy inny znaczy gorszy?”- próba odpowiedzi na pytanie; wyjaśnienie pojęć tolerancja, akceptacja. Przeniesienie wydarzeń z baśni na stosunki międzyludzkie - uprzedzenie i złe traktowanie ludzi pozbawionych urody, majątku, stanowiska, mniej zdolnych itp.
- Odgrywanie krótkich scenek dramowych ilustrujących zachowanie zwierząt wobec kaczątka; nazywanie uczuć kaczątka.
- Nauka piosenki „Brzydkie Kaczątko”
- Rysowanie ilustracji do wysłuchanej baśni Omawianie przedstawionych na rysunkach treści, ustalenie kolejności zdarzeń. Ułożenie książeczki i umieszczenie jej w KSIĘDZE BAJEK I BAŚNI.

LISTOPAD „Kubuś Puchatek i przyjaciele”

A.A. Milne Kto to jest przyjaciel? - Zapoznanie z przygodami Kubusia Puchatka- czytanie kolejnych rozdziałów przez zaproszonego gościa- laureatów szkolnego konkursu pięknego czytania.
-”Kto to jest przyjaciel?”-wyjaśnienie znaczenia słowa PRZYJACIEL. Jakich przyjaciół miał Kubuś Puchatek?
- Światowy Dzień Pluszowego Misia w świetlicy- zapoznanie z historią pluszowego misia. Zabawy, konkursy, zgaduj- zgadule, których bohaterami są misie z bajek.
- Wykonanie postaci misia z rolki po papierze.
- Ilustrowanie wybranej przygody misia; utworzenie książeczki i umieszczenie jej w

KSIĘDZE BAJEK I BAŚNI.

- Konkurs wiedzy na temat mieszkańców Stumilowego Lasu „Czytamy, więc znamy przygody Kubusia Puchatka”.

GRUDZIEŃ „Królowa Śniegu”

H. Ch. Andersen Wielka jest siła miłości - Zapoznanie z treścią baśni – słuchanie tekstu czytanego przez gościa – rodzica – rozmowa wstępna utrwalająca treść bajki.
- Wielka jest siła miłości – rozmowa kierowana- próba wyjaśnienia różnic pomiędzy koleżeństwem, przyjaźnią i miłością.
- Oglądanie animowanej wersji baśni .
- Zlodowaciałe serce można stopić ciepłem dłoni- obserwacja topniejącego lodu pod wpływem dotyku dłoni dzieci.
- Świetlicowy konkurs plastyczny „W krainie Królowej Śniegu” - wykonanie pracy plastycznej do baśni, umieszczenie prac dzieci w KSIĘDZE BAJEK I BAŚNI.

STYCZEŃ „O dwunastu Miesiącach”

J. Porazińska Człowiek za złe postępowanie zostaje ukarany, a dobro jest nagrodzone - Zapoznanie z treścią lektury- słuchanie tekstu baśni czytanego przez zaproszonego gościa- babcię - rozmowa utrwalająca treść bajki.
- Człowiek za złe postępowanie zostaje ukarany, a dobro jest nagrodzone- wyróżnianie bohaterów pozytywnych i negatywnych; ocena postaci.
- Ilustrowanie treści baśni, tworzenie książeczki i umieszczenie jej w KSIĘDZE BAJEK I BAŚNI.
- Przygotowanie elementów scenografii do przedstawienia.
- Przygotowanie przedstawienia w oparciu o baśń

LUTY „O rybaku i jego żonie”-

J. i W. Grimm Chciwość to grzech, który zaślepia. Doceniaj to, co masz. - Zapoznanie z treścią baśni – słuchanie tekstu czytanego przez gościa – rodzica – rozmowa wstępna utrwalająca treść bajki.
- Chciwość to grzech, który zaślepia. Doceniaj to, co masz. Rozmowa kierowana – nazywanie cech rybaka i jego żony . Ocena ich postaci.
- Nasze życzenia do złotej rybki – swobodne wypowiedzi dzieci ; umiejętność rozróżniania życzeń ważnych i mniej istotnych; dostrzeganie potrzeb innych.
- Ilustrowanie życzeń żony rybaka – tworzenie książeczki i umieszczenie jej w KSIĘDZE BAJEK I BAŚNI.

MARZEC „Pięć ziarnek grochu”

H. Ch. Andersen Każdy człowiek jest coś wart. Czasem bardzo drobny gest, może komuś sprawić wielką przyjemność - Zapoznanie z treścią baśni – słuchanie tekstu czytanego przez gościa – rodzica – rozmowa wstępna utrwalająca treść bajki.
- Każdy człowiek jest coś wart. Czasem bardzo drobny gest, może komuś sprawić wielką przyjemność.

Przeniesienie wydarzeń z baśni na stosunki międzyludzkie - rozmowa kierowana.
- Gdybym był takim pomocnym groszkiem to... - przedstawianie sytuacji, w których dzieci mogłyby pomóc potrzebującym.
- Ustalenie kolejności zdarzeń – uszeregowanie obrazków i opowiadanie fragmentu przedstawionego na ilustracji.
- Układanie dalszego ciągu opowiadania i dorysowanie kolejnych obrazków będących zakończeniem historii dziewczynki.
- Świetlicowy konkurs czytelniczy „ Moja ulubiona baśń”

KWIECIEŃ „Piękna i Bestia”

J. i W. Grimm Prawdziwe piękno bywa czasem ukryte.
- Wizyta w Bibliotece Miejskiej w Radymnie z okazji Dni Książki Dla Dzieci – oglądanie księgozbioru, wysłuchanie pogadanki pani bibliotekarki, założenie karty czytelnika chętnym dzieciom, zaproszenie pani bibliotekarki do świetlicy.
- Wysłuchanie opowiadania czytanego przez zaproszonego gościa- panią bibliotekarkę. Omówienie treści.
- Oglądanie animowanej wersji baśni.
- Prawdziwe piękno tkwi wewnątrz trzeba tylko umieć je dostrzec- próba wyjaśnienia na czym polega ”wewnętrzne piękno”.
- Ilustrowanie wybranego fragmentu baśni, ułożenie książeczki i umieszczenie jej w KSIĘDZE BAJEK I BAŚNI.

MAJ „Jak Wojtek został strażakiem”

Cz. Janczarski O dorosłości decyduje nie tylko wiek, ale również decyzje jakie podejmujemy
- Wysłuchanie opowiadania czytanego przez zaproszonego gościa- strażaka- tatę ucznia. Poznanie niebezpiecznej pracy strażaka.
- O dorosłości decyduje nie tylko wiek, ale również decyzje jakie podejmujemy – ocena postępowania Wojtka.
- Ilustrowanie wysłuchanego teksu i wykonane przez dzieci książeczki do lektury; umieszczenie jej w KSIĘDZE BAJEK I BAŚNI.

-„Sprawny jak strażak”- pokonywanie zwinnościowego toru przeszkód – konkurs świetlicowy

CZERWIEC „O wilku i siedmiu koźlątkach”

J. i W. Grimm Trzeba się zawsze mieć na baczności, słuchać rodziców i nie dać się zwieść pozorom.
- Wysłuchanie opowiadania czytanego przez zaproszonego gościa - rodzica. Omówienie treści.
- Trzeba się zawsze mieć na baczności, słuchać rodziców i nie dać się zwieść pozorom- przeniesienie wydarzeń z bajki do rzeczywistości.
- Powiedz „nie” – scenki dramowe przedstawiające sytuacje, w których dziecko uczy się mówić „nie” na zaczepki nieznajomych.
- Co by było gdyby...- szukanie innego zakończenia historii.
- Ilustrowanie treści baśni, tworzenie książeczki i umieszczenie jej w KSIĘDZE BAJEK I BAŚNI.

- Świetlicowy konkurs ze znajomości poznanych baśni - „W baśniowej krainie”- podsumowanie programu.

PROCEDURA OSIĄGANIA CELÓW

Metody pracy:

- słuchanie czytanych tekstów literackich;
- swobodna rozmowa;
- opowiadanie treści utworów;
- wspólne czytanie książek w świetlicy;
- konkursy czytania;
- czytanie przez starszych uczniów młodszym;
- spotkania czytelnicze z rodzicami, pracownikami biblioteki i innymi osobami;
- zabawy ruchowe i muzyczne zainspirowane książką;
- elementy dramy w pracy z książką;
- ilustrowanie przeczytanych książek;
- wykonywanie prac z wykorzystaniem różnorodnych technik;
- przygotowanie przedstawień teatralnych w oparciu o przeczytane książki;

- udział w konkursach plastycznych związanych z książką;
- lekcje biblioteczne;
- wycieczka do Biblioteki Miejskiej;
- samodzielne tworzenie książeczek;
- prowadzenie KSIĘGI BAJEK I BAŚNI na podstawie prezentowanych lektur.

Formy pracy:

- zbiorowa
- grupowa
- indywidualna

PLANOWANE OSIĄGNIĘCIA:

- uważnie słucha prezentowaną treść utworu;
- zna treść czytanej lektury;
- ciekawie opowiada wybrany fragment utworu;
- potrafi zaprezentować ulubioną książkę;
- wypowiada się swobodnie na różne tematy;
- zna wybrane postacie autorów literatury dziecięcej;
- wyodrębnia postaci i zdarzenia;
- wymyśla własne zakończenie utworu;
- umie odróżnić bohaterów pozytywnych od negatywnych;
- ocenia postaci i wydarzenia;
- poznaje i rozwija własne możliwości twórcze , wyobraźnię , pomysłowość;
- rozpoznaje stany emocjonalne bohaterów i wyraża je;
- rozpoznaje, nazywa i wyraża emocje własne i innych ludzi;
- bierze przykład z bohaterów pozytywnych;
- próbuje odnaleźć morał w bajce i rozumie jego przesłanie;
- wyraża swoje myśli i uczucia w twórczości plastycznej;
- wykonuje adekwatną ilustrację do tekstu;
- poszerza swoje wiadomości na temat lektury jako źródła potrzebnych informacji oraz inspiracji do zabawy i ciekawie spędzonego czasu wolnego;
- układa książeczkę obrazkową;
- projektuje i wykonuje zakładkę, okładkę do książki;
- umie pracować samodzielnie i w zespole;
- szanuje pozycje ze świetlicowego i bibliotecznego księgozbioru;
- właściwie zachowuje się podczas korzystania z czytelni i biblioteki;
- samodzielnie dokonuje wyboru i wypożyczenia książek.

EWALUACJA

• prace wykonane przez dzieci ;
• gazetki ścienne;
• wykonanie ilustracji do grupowej KSIĘGI BAJEK I BAŚNI;
• zapisy w dzienniku;
• informacje zwrotne od odbiorców programu tj. dzieci w formie wyboru wesołej lub smutnej „buźki”;

BIBLIOGRAFIA

Andersen H. Ch. - „Brzydkie Kaczątko”
Andersen H. Ch. - „Królowa Śniegu”
Andersen H. Ch. - „Pięć ziarnek grochu”
Grimm J . W. - „O rybaku i jego żonie”
Grimm J . W. - „O wilku i siedmiu koźlątkach”
Grimm J . W. - „Piękna i Bestia”
Janczarski Cz. - „Jak Wojtek został strażakiem”
Milne A. A. - „Kubuś Puchatek i przyjaciele”
Porazińska J. - „O dwunastu Miesiącach”
Koźmińska Irena, Olszewska Elżbieta : „Wychowanie przez czytanie”, Warszawa 2010
Papuzińska Joanna, „Dziecięce spotkania z literaturą”, Warszawa 2007.

Papuzińska Joanna, „Inicjacje literackie : Problemy pierwszych kontaktów dziecka z książką”, Warszawa 1988.

Dobre pomysły na czytanie : wybór działań realizowanych w ramach kampanii ,,Cała Polska czyta dzieciom'', „Biblioteka w Szkole” 2007, nr 7/8
Kowalczuk Marzena, „Cała Polska czyta dzieciom" : kilka refleksji o głośnym czytaniu, „Wychowanie na co Dzień” 2003, nr 3

Frańczak Justyna, W niezwykłym świecie książek : działania popularyzujące czytelnictwo wśród uczniów najmłodszych klas szkoły podstawowej, „Biblioteka w Szkole” 2006, nr 12
Matuszewski S., Stymulująca rola bajki w rozwoju dziecka, „ Wychowawca” 2006, nr 4